

דברי מאיר

מאוצרותיו של הגאון רבי מאיר סגד שליט"א

מו"צ בירושלם תובב"א ומה"ס 'דברי מאיר' ועוד

בס"ד
אלול התשפ"ג
גליון מס' 62

השיעור השבועי בהלכה ואגדה
של מורנו הרב שליט"א
א"י"ה מידי יום רביעי בשעה 18:15
בבנין הישיבה הגדולה 'הכמות שלמה'
רח' החיד"א 21, בית וגן - ירושלים

אמר רבי מאיר

המאמר החודשי
ממורנו הרב שליט"א

תשובה עם אמונה ושמחה

< תשובה - בבחינת 'שבת'

בחודש זה לקב"ה זוכה לסייעתא דשמיא ולהארה יותר מכל ימות השנה! זה שונה מעבודת חודש אב שכמו שהבאתי כמה פעמים (מהספה"ק "ועם אילמלך" להרה"ק ר' אילמלך מליעזנסק זיע"א ומהספה"ק "עבודת ישראל" להרה"ק ר' ישראל מקוזניץ זיע"א) שהביאו על הפסוק (איכה): "כל רדפיה השיגה בין המצרים" - היינו שמי שרודף אחרי ה' יתברך הוא מוצא אותו בבין המצרים, וביאר בנוע"א ע"פ מה שאמר הרה"ק המגיד ממעזריטש זיע"א שזה משל למלך שנמצא בגלות שכל אחד יכול לארחו בביתו ובלבד שיהיה הבית נקי כראוי [עיי"ש באריכות, ובגמול זה נקד מחסאים], שזו היא עבודה של גלות בבחינת מה שאמר הכתוב (תהלים) "עמו אנכי בצרה", היינו שה' יתברך נמצא עמנו בגלות כשאנחנו בגלות וממילא זוהי עבודה של להיות עם השכינה בצער.

< מה הקשר בין הסליחות לקידוש לבנה?

לעומת זאת באלול זו היא עבודה אחרת, שה' נמצא עמנו בשמחה ובהארת פנים לקבל תשובתנו ברצון, וכתב רבינו המהר"ל זיע"א (מגדולי הקדמונים ומגדולי רבותיו בני אשכנז) שלכן נהגו להתחיל לומר את הסליחות דווקא במוצאי שבת כיון שאז הכול שמחים ומבושמים ולבושים בבגדי שבת והתשובה צריכה להיות מתוך שמחה ולא מתוך עצבות.

ואם תמצו לומר הסליחות הוא קבלת פני ה' וכמו שאומרים בסליחות "באשמורת הבוקר קראתך אל מהולל" וכו' - שמדברים ישירות אל הקב"ה בבחינת מה שאמר הכתוב (איכה) "שפכי כמים לבך נח פני ה' שאי אליו כפים" וכו', והנה מצאנו בגמרא סנהדרין (מ"ג) לגבי קידוש לבנה ח"ל: "וא"ר אחא בר חיננא א"ר

> מה"ר שליט"א בבקשת סליחות

אסי א"ר יוחנן כל המברך את החדש בזמנו כאילו מקבל פני שכינה, כתיב הכא החדש הזה וכתוב התם זה אלי ואנוהו, תנא דבי ר' ישמעאל אילמלא אביהן שבשמים כל חדש וחדש דייס [פרש"י: "דיין - אילו לא זכו אלא דייס שמקבלין פני שכינה פעם אחת בחודש כדאמרין בגימיה שוה], אמר

אבי הלכך ימרינהו מעומד, וכתב השו"ע (סי' תכ"ו ס"א): בשם הטור בשם מסכת סופרים ח"ל: "אין מברכין על הירח אלא במו"ש כשהוא מבושם ובגדי נאים" [יש לציין, שאנשים חושבים שזה רק עניין, אך מן השו"ע כתב כן חד וחלק שרק כך מברכים, ובזמנינו שיש לחוש לזה לכתחילה], והטעם לזה כי כהקבלת פני השכינה, וכ"ל, ומזה למד המהר"ל שבסליחות שהיא כהקבלת פני השכינה וכ"ל יש להגיע במוצ"ש כשהוא מבושם ולבוש יפה. וא"כ יש לשאול: למה דווקא בסליחות הראשונות? ומבואר לפי הנ"ל, שכמו קידוש לבנה שהיא פעם בחודש ואז היא הקבלת פני השכינה, כך ג"כ כאן ביום הראשון של הסליחות שזוהו תהליך אחד ארוך של הרבה ימים מקבלים פני השכינה לראשונה בבגדי שבת ומבושמים.

שמחה לתשובה שלימה ובשמחה! אמון!
חודש טוב ושנה טובה!

אנחנו נכנסים כעת לחודש אלול שימינו נקראים "ימי הרחמים והסליחות" לרמוז על כך שהוא חודש מסוגל לתשובה וממילא לרחמים מה' יתברך, שהרי כתוב בפסוק "ושב ה' את שבותך ורחמך" והיינו שע"י שאדם עושה תשובה ממילא ה' שב את שבותו ומרחמו. ויש לבאר שהמילים "תשובה", "שב" ו"שבותך" הן כולן משורש "שבת", והיינו שהיא בבחינת שביטה ומנוחה - וכמו שאנחנו מבקשים בברכת המזון של שבת קודש: "הרחמן הוא ינחילנו ליום שכולו שבת ומנוחה לחיי העולמים" - והיינו שנזכה להיות בבחינת שבת תמיד ולא רק בשבת קודש, והבחינה הזאת היא בחינת עולם הבא, שהיא בבחינת שלימות.

וירמוז כאן שע"י התשובה הוא מגיע לבחינת שבת והיינו כולו רוחניות, ולכן כולם הם מאותו השורש, והוא יסוד מה שכתוב בשמיטה: "ושבתה הארץ" - היינו שהארץ מגיע לשלימותה זה ע"י ביטחון גמור בה' יתברך! שהרי אמרו חז"ל: "זרעים - שמאמינו בחי העולמים זוהו", וזה גם רומז על שלימות, וכן אמר הרה"ק ר' נחמן מברסלב זיע"א: "כשהאדם יודע שכל מאורעותיו הם לטובה זו היא הבחינה מעין העולם הבא!"

וכבר ביארתי בזה ע"פ מה שכתב רבינו הרמח"ל זיע"א בספרו "דרך ה" ועוד, שכל העבודה בעולם הזה היא בשביל לתקן את העולם ולהביאו לשלמותו, וממילא אדם שכבר בעולם הזה מבין שהכול זה לטובה ממילא הוא כצ"ל כבר נמצא בעולם הבא שבו יש את כל השלימות והתיקון. ועוד, שבעולם הבא רואים איך כל מה שעבר על האדם היה לטובה, וממילא כשהוא יודע ומבין דבר זה כבר בעולם הזה ממילא הוא כאילו כבר נמצא בעולם הבא! ואם תמצו לומר זוהי שורש השבת שהוא שובת ממלאכה ויודע שהוא ביד הקב"ה ומתפלל ואומר בברכת המזון: "וברצונך הניח לנו ה' אלוהינו שלא תהא צרה ויגון ואנחה ביום מנוחתנו". ואם תמצו לומר זה הוא שורש התשובה בשני אופנים: א, אדם שעושה תשובה זה מגיע בדרך כלל מתוך הכרה שלימה ואמיתית שרק ה' הוא זה שמנהיג את העולם, ורק הוא גזור עלינו מה נעשה ומה נפעל, וממילא הוא מגיע להכרה העמוקה שהוא צריך לעשות את רצון ה' וממילא הוא מגיע לתשובה. ב, ע"י שעושה תשובה הוא מגיע לשלימות האמיתית שלו ולכן זה שייך הכול לעניין הזה של שמיטה, שבת, ביטחון בה' והעולם הבא.

< המלך בשדה - לא צריך לרדוף אחריו!

עוד כתבו בספרים הקדושים (בעל התניא זיע"א וי"ד) שחודש זה הוא בבחינת: "המלך בשדה" - והיינו שה' יורד אלינו לקבל תשובתנו ברצון ובהארה, ולכן בחודש זה מושפעת הארה מיוחדת, ומי שמתקרב

אור החיים

פרקי חיים מרובותינו הקדושים
שיום פקידת שנתם בחודש זה

ביום כ"ד אלול יארציט של רבנו הגדול מור"ר ישראל מאיר הכהן בעל ה"חפץ חיים" זיע"א. לדבר על החפץ חיים אפשר לדבר ימים רבים - על גאונותו, צדקותו, קדושתו. אמר עליו אחד מהגדולים שצדקותו הסתירה את גאונותו [שבלתי ניתנת לתפיסה - ונוכח בה כל מי שלמד את הספר "משנה ברורה", ביאור הלכה ועוד], ותמיד נתפעלתי איך כזה עילוי יכול היה לרדת לדרגתם הפשוטה של כל הכפריים ודיבר עימם בלשונם, ונחבא תחת הקסקעט הפשוט שלו.

הרבנית שולמית אזרחי (שתי"ח) [ע"ה] בספרה עליו בספר "זה האישה" מציינת את גודל רחמנותו כבר בצעירותו, ושכשהיה צעיר ונקרא "העלוי מז"ט"ל" השתובבו

< תמונה נדירה של מור"ה חפץ חיים זיע"ה שהתגלתה והתפרסמה לאחרונה באדיבות הרב דן שלזינגר, הצאת "סיני"

בגרזן [היינו באוקראינה ובפולין וראיתי קופאים בחוץ בלילה, ואפי' נהר הוויסלה שבקראקא קופא], והיה החפץ חיים מגיע כל לילה ושופך את המים. כמו כן חיבר ספר בשם "אהבת ישראל" שבו הוא מאריך שמי שלא אוהב כל יהודי זה כאילו הלב שלו חולה ורקוב, שהרי כל מצוה היא כנגד אותה אבר: למשל, כשאדם אינו מניח תפילין של יד - חולה ליד, וכן תפילין של ראש - חולה ראשו - אך שנאת ישראל ח"ל מביאה לזה שהלב חולה והוא ראש האברים, וא"כ כולו חולה רח"ל, עיי"ש.

היה בעצמו אוהב ישראל בכל מאורו. ידוע המעשה - ואני שמעתי מאדם ששומע ממורן הגר"א לופיאן זצ"ל שבו היה מעשה - שהגיע לגביר גדול באמריקה שהיה רחוק מאוד מתורה ומצוות ונתן לו לישיבה סכום הגון וכך נהג תמיד, ושאלו על כך: איך אדם רחוק מתורה ומצוות יש לו לב חם לישיבות? וסיפר לו שבצעירותו הלך להיבנות לישיבת ראדין בלחץ משפחתו, אך שם ראו שיש לו דעות כחזות לפי שנתפס להשכלה רח"ל ולא קיבלוהו - וביקש לישון שם בלילה כי הפסיד את הרכבת האחרונה, ואמרו לו הרבנים שלא יישן שם שבא יקלקל בחורים - והלך אצל החפץ חיים שקבלו יפה ונתן לו את מיטתו והוא ישב ולמד כל הלילה, והבחור לא נרדם, ופתאום ראה החפץ חיים שקר לו לקח את הפרוה שעליו ונתן על הבחור והח"ח נשאר בכתנתו הדקה - ואמר אותו אדם: הפרוה של מור"ה החפץ חיים" עדיין מחממת את ליבי, וכל פעם שבאים אלי לבקש כסף לישיבות אני נזכר בזה ונתן בעין יפה. זיע"א.

תוצאה

מתוך 'השיעור השבועי' של מה"ר שליט"א:
כ"ה אלול תשע"ט - גליון מס' 92

מאורי האש

סיפורי מופת והנהגות קודש
מגדולי ומאורי הדור שליט"א

אורה - זו תורה

מכתבי תורה והוראה
של מורנו הרב שליט"א

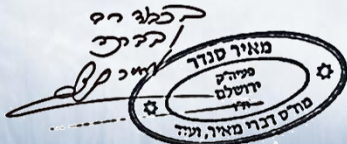
האם מותר לאדם
להשתמש בספר של
חבירו ללא רשות?

Meir Sender
Rabbi in Jerusalem
Author 'Divrey Meir'

מאיר סנדר
מרצ פעילות ירושלים תוכביא
מח"ס 'דברי מאיר' ועוד

בס"ד, אלוטץ בחולתו יתעלה

כמה יעזוב אלה
האדם זה יאמר אולי שנתן לאלה
שלא ידעו ולא ידעו
האדם פלא היקלט נפש לאבי תורה בעיניו אלה בלא
ישוה
כלהאני את האדם אמרה האדם זה עשהו אויךק שליטה
עליו וכן ואף אמרתי: לאכאווה אין הדת בין אויס לאלי
וכא לאו חלק הדתה דבי, לזו איני שלמינה שכתיב
פוסקם כתבים שהיא מושלמת שבי של חביו
משל דנימו ז"ל - אין לזלזל מוסק הדתה לכפ טמ לז
כי לתיקום הדקים - ולכן אין לישלש הסנה של חביו
בלי היתא. או ליהיג גם בלא

צילום: רפאל שורץ

מגדולי הצדיקים והחסידים בדורנו הוא כ"ק מרן אדמו"ר רבי דוד חי אביחצירא שליט"א (נולד ב-כ"ו אלול התשי"ב), בן מרנא הגה"ק רבי מאיר זי"ע, בן מרנא הגה"ק סידנא בבא סאלי זי"ע, בן מרנא הגה"ק צי"ע רבי מסעוד זי"ע, בן מרנא הגה"ק בעל ה'אביר יעקב' זי"ע.

אי אפשר להקיף במילים ספורות את דמותו רבת-האנפין של רבי דוד שליט"א [כפי שנקרא בפי כל], וגם אין בכך כל צורך. קדושתו ופרישותו לשם דבר, גאונותו וגדולתו בתורה אין לשער, ומלומד בנינים!

נביא כאן כמה דברים בשמו, מתוך גליונות 'השיעור השבועי' של מורנו שליט"א - שהרבה פעמים מזכיר מפיו ממש או מפי השמועה:

סגולות - א, מוהרא"ל צונץ זיע"א מפלאצק אמר שמי שידפיס את ספריו יהיה לו למליץ יושר, ומרן הגר"ח זצ"ל ולהבח"ח והגה"צ ר' דוד אבוחצירא שליט"א כתבו שרואים בזה ישועות.

ב, הסגולה הידועה שאומרים בשמו של רבי דוד שליט"א להתפלל "שני וחמישי ושני" על ציונו של הרה"ק ר' גדליה משה מזויעהל זי"ע.

מסירות נפש לקיום מצוות - רבי דוד שליט"א סיפר, שפעם שאל את זקנו הרה"ק ה"באבא סאלי" זיע"א למה הוא עובד כל כך במסירות נפש על כל המצוות, שידוע שהוא היה חלש מאוד אך הוא היה מוסר את נפשו על כל מצוה, והשיבו: השם שלי הוא ישראל, ו"ישראל" בגימטריא 541, וכן הפסוק "כי עליך הורגנו כל היום" הוא בגימטריא 541, ואמנם דרשו אותו חז"ל על מצות מילה [הוסיף ר' דוד: שבנס בזכות המצוה לא מתים ממנה, אך זה ענין של מיתה], אך את כל המצוות יש לקיים במסירות נפש ממש!

טבילה לפני התפילה - רבי דוד שליט"א אמר שכל מצוה צריכה מלבוש, והמלבוש של התפילה זה הטבילה במקוה, ומי שזוהר בזה יש לו מלבוש לתפילה. כה יתן ה' וכה יוסיף לאדמו"ר הגה"צ רבי דוד חי שליט"א עוד שנים רבות נעימות וטובות, ויזכה לקבל פני משיח צדקנו במהרה בימינו, אמן.

מאירת עינים

הכלכה, אגדה ומנהג
בעניני דיומא

תשובות לשאלות והערות
שהובאו כאן בגליון הקודם
לפולחן וחיידוד - "ובלכתך בדרך"

מצוה שרי, ויש לי הרבה ראיות לזה ואכמ"ל.

ה. על השאלה באיזה אופן יש מצוה לתת לחבירו אוכל, וכיצד יתכן שבכוס שתיה אחת הוא מזכה את הרבים בשני מצוות?

תשובה: אם אכלו שני אנשים כאחד - יש להם מצוה לתת לשלישי דבר מאכל כל שהוא ואפילו כוס משקה מתוק כדי שיהיה לו ברכה אחרונה כדי שיוכלו לצרפו לזימון. וא"כ ע"י כוס אחת של משקה הוא זיכה אותם במצוה לתת לו לשותות בשביל שיזמן עמם, שמבואר בשו"ע שזה מצוה, ועוד זיכה אותו ואותם במצות זימון.

ו. על השאלה איך יתכן שאדם יצטרך לבער חמץ בראש השנה?

תשובה: בגמרא פסחים (ו.) לגבי המפרש בים ודעתו לחזור - יש הו"א לומר שכבר מראש השנה יש לו לבדוק את חמצו.

ז. על השאלה האם "כיס של תפילין" אפשר לעשותו משעטנז?

תשובה: כתב המ"ב בשם הפמ"ג, שתיק של תפילין צריך בדיקה משעטנז כי כשמכניסים בו את היד יש "הנאת חימום"...

הערת המערכת:

< מקוצר היריעה, הבאנו את השאלות בקצרה, והרצה להרחיב - יעני בגליון הקודם.
< ישר כח לכל המשיבים, והתנצלותנו בפני כל מי שלא היה סיפק בידינו לפרסם את דבריו כאן.

לשאוף ולנסות להיות שפלים 'מאד מאד', וכולי האי ואולי מזכה להגיע לדרגת משה רבינו הענו 'מאד'."

וידידנו הבה"ח יצחק (בהגר"ש) פרץ הי"ו ממקסיקו כתב כך: "לענ"ד הפעוטה נראה ליישב

דיש שני דרגות בענוה - אחת עניו, והשנית שפל רוח, ועניו הוא מעל השפל רוח, לכן המשנה לא מבקשת מאיתנו להיות יותר ממשנה רבינו אלא להגיע לדרגת שפל רוח, שזה עדיין לא הגיע למצב של ענוה".

והוסיף: "ועוד י"ל לפום ריהטא, דאולי אה"נ צריך כל אדם לשאוף להגיע לדרגה של משה רבינו ע"ה, וצ"ע".

ג. על השאלה האם מותר לומר "מודה אני" בבית הכסא, כיון שאין שם הזכרת שם ומלכות:

תשובה: כתב בשו"ת "ארץ צבי" [להגאון ר' אריה צבי פורמר הי"ד ר"י חכמי לובלין בפולין], שיש לחלק בין אמירת "מודה אני" בידיים שאינם נקיות, לבין לומר אותו בבית הכסא - שהמקום אינו ראוי ואין זה כבוד שמיים.

ואחד הקוראים החפץ בעילום שמו הי"ו ציין לנו שידידנו הגר"ג הכהן רבינוביץ שליט"א שאל זאת למרן הגר"ח קניבסקי זצ"ל והשיב לו בזה"ל: "יתכן שמוותר".

ד. על השאלה מדוע מותר לרוץ מביהכ"ס כשיוצא לדבר מצוה, הרי אנשים לא יודעים זאת ועדיין "נראית עליו התפילה כמשאוי"?

תשובה [וקן כתב לנו אחד הקוראים החפץ בעילום שמו הי"ו]: האיסור לרוץ מביהכ"ס אינו מצד זה שרואים אותו אלא מצד האדם עצמו - שהוא מגיע לידי זלזול בבית הכנסת, ולכן מי שרץ לדבר

א. על השאלה מדוע לא אומרים "ביטול בשישים" באתרוג מורכב, וכן בכלאיים:

תשובה: באתרוג יש דין מיוחד שבעיני שיהיה אתרוג, שנאמר: "ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר", ואין שייך ביטול בדבר שהוא בחפצא. ועוד, שביטול שייך בשני דברים שהתערבו זה בזה, משא"כ בפרי אחד שאין שייך בו דין זה ואינו אתרוג כלל. וכמו כן בכלאיים - כיון שצומחים יחדיו נעשים חפצא אחד ואין שייך בזה ביטול.

ב. על השאלה איך יתכן שעל משה נאמר שהיה "ענו מאד", ואילו במסכת אבות שנינו "מאד מאד הוא שפל רוח":

תשובה: יש "שפל רוח" ובו יש להתאמץ "מאד-מאד", ויש ענווה והיא "מאד" פעם אחת. והבן.

עוד כתב ליישב אחד מהקוראים החפץ בעילום שמו הי"ו (מבא בקצרה): "עוד נראה לומר, שהמילה 'מאד' מתארת את המאמץ וההשתדלות הנדרשת להגיע לדרגה זו, ואשר לכן כלפי משה רבנו שהיה בדרגה גבוהה היתה עבודה גדולה 'מאד', אבל בשבילנו ולפי דרגתנו זו תהיה עבודה גדולה 'מאד מאד'. ועוד יש לומר, ע"פ אמרתו הידועה של מרנא החפץ חיים זי"ע, שעל כל אחד לשאוף לגדולות, הרבה למעלה ממה שחושב שביכולתו להגיע, כי בכך יוכל להשיג לכל הפחות את הדרגה המיועדת לו [כפי שאמר נפוליאון לחיליו שעל כל אחד לשאוף להיות גנרל, ואז אולי יהיה מפקד, אבל אם ישאף להיות מפקד יהיה רק חייל פשוט] - ובהתאם לכך, עלינו

פורטל התוכן התורני של מורנו הרב שליט"א

< ארכיון גליונות 'דברי מאיר' < ארכיון שיעורי מוה"ר שליט"א < קונטרסים < גלויות < שאלות למוה"ר שליט"א < ועוד

או בלחיצה על הקישור: מכון 'דברי מאיר'

חפשו: מכון דברי מאיר / הרב מאיר סנדר